FAABORGEGNENS EFTERSKOLE

FAAE Magasin 2014/15

ØJEBLIKKE DU ALDRIG GLEMMER

JEG ER, FORDI VI ER

IND

03/
JEG
Indledn

04/
HOR
Reporta

06/
DET
Af Niels

09/
VOV

10/
VOX
Nuvære

15/
VER
FAAE b

16/
DAN

17/
VI K
Af Marie

17/
DAG
Uddrag

22/
ET N
Oplevel

JEG ER, FORDI VI ER

Af Michael Thagaard og Helge Andersen Lund, forstandere for Faaborgegnens Efterskole

Det forlyder, at de unge gør det. Den ældre herre gør det. Det forlyder, at flere og flere mennesker går til deres egen læge og beder om en recept, der kan bringe dem tættere på idealerne om det perfekte menneske. De fejler ikke noget, men vil bare gerne være en lille smule bedre, end de egentlig er. Den medicinske udvikling har for længst gjort det muligt at øge koncentrationen, smide et par kilo, udskyde menstruationen og gøre folk gladere, roligere og mere udadvendte ved bare at sluge en stor blå pille.

Således kan vi gøre det perfekte til det nye normale, for hvor det perfekte tidligere var noget, som man stræbte efter at opnå, kan man med rette påstå, at det perfekte er noget, som man skal nå. Hvis det ikke er perfekt er det unormalt.

Så der er ikke noget at sige til, at de unge er blevet mere stressede. Det øgede kravskompleks giver en øget skrøbelighed, og hvert fjerde barn og ung føler sig stresset mindst en gang om ugen. De sover dårligere, og hver fjerde har svært ved at falde i søvn. De føler sig mere angste og deprimerede. Mere end hvert 10. barn har såkaldte emotionelle vanskeligheder, og de har i det hele taget en dalende livstilfredshed.

Det perfekte er blevet det nye normale, men der er bare ikke ret meget pænt at sige om kvaliteten i det perfekte liv, for det er jo bare pænt at skue. Det perfekte er noget, der er færdigt og definitivt, og det levner ikke plads til andet end det, der allerede er; helstøbt, formfuldendt og tilsyneladende pletfrit.

Jagten på det perfekte koster derfor på vores mentale fleksibilitet, og måske er det i virkeligheden det værste tab. Evnen til at spænde over flertydighed, turde se ind i sprækkerne og vove at træde ved siden af og til at tage fejl. Det kan ikke rummes i det perfekte. Her findes kun den slagne vej, her findes kun det, der med sikkerhed leder til succes, her findes kun livrem og seler. Væk er opdagelsen, eventyret og det frie fald.

Ud over de personlige tab, der er i at jage det perfekte liv, er der også et kollektivt og dermed samfundsmæssigt tab af det, som kan benævnes som sfumato og curiositá. Sfumato handler om at kunne dyrke flertydighed, paradokser og ambivalens. Det menneskelige liv og samfund rummer og udvikler sig gennem de brudflader, der hele tiden opstår, og som kalder på vores curiositá, vores nysgerrighed. Evnen til at spørge.

Hvad nu, hvis vi bruger curiositá til at spørge: Hvor tåbeligt er det at jagte det perfekte? Og sfumato til at spørge: Hvilke paradokser er der heri, og kan vi finde en måde, der gør andre kriterier for vores livsduelighed/læring attraktive?

Det er jo ikke et medfødt karaktertræk at ville være perfekt, det er nærmere medfødt at ville være med i flokken og have anerkendelse som en, hvis bidrag flokken har brug for. Det kan godt være, at konkurrencestaten og individualiseringen føder ideer om perfektion som en betingelse for at være inkluderet i flokken, men uden nysgerrighed og sfumuta bliver jagten på det perfekte til et helvede af præstation for præstationens skyld, og tvivl bliver noget, man har om natten, skriver lektor Anita Mac fra RUC i en kronik i Information.

Vi lever altså i en tid, hvor det individuelle fylder mere end det kollektive. Fra samfundets side betyder det, at der bliver større fokus på individer, end hvad vi kan sammen, og det skærper selvklart kravene til den enkelte. Som efterskole bør vi derfor afsøge og fastholde det forpligtende fællesskabs kvaliteter, for hos de fleste mennesker eksisterer der en dybtliggende længsel efter forpligtende fællesskaber. På trods af jagten på det perfekte i det, der kan beskrives som et liberalistisk individualistisk mareridt, har vi alle brug for et sted som holder os fast.

Et sted, hvor vi oplever en sammenhæng, og et sted hvor man står til regnskab overfor andre end sig selv.

JEG bliver MIG sammen med DIG - jeg er, fordi vi er. Det er en sund og nødvendig modkultur i en performancetid, hvor der skal mere og mere til for at performe tilfredsstillende. Når perfektionen står i centrum i et snævert normalitetsideal, vil mange unge opleve af stå på et skrøbeligt fundament.

Et efterskoleophold bør derfor være ensbetydende med, at vi vil hinanden noget, og derfor også dele den glæde med hinanden. Når eleverne træder ind på Faaborgegnens Efterskole skal verden blive og føles større.

Lad derfor til evig tid Faaborgegnens Efterskole være meget større indeni end udenpå. Lad skolen stå på et stærkt fundament af det fælleskab, der gør verden meget større end vi troede muligt.

Velkommen til Faaborgegnens Efterskole og velko
meget mere.

> Tro mig når jeg siger til dig
> det største
> det ser m

HORISONT!

Af Susan Søgaard

Ordet horisont har ifølge Den Danske Ordbog tre betydninger: 1) linje i det fjerne hvor himlen og hav- eller jordoverfladen ser ud til at mødes; 2) grænse for eller omfang af hvad man kan fatte eller rumme og 3) mål eller drøm. Men Horisont er også de timer hver tirsdag og torsdag hvor forstanderne Michael Thagaard og Helge Andersen Lund spiller verbal ping-pong med deres elever og udfordrer dem på menneskesyn, verdens kompleksitet, samfundsstrømme og det at være til.

Eleverne på Faaborgegnens Efterskole inviteres til debat i et forum hvor enhver stemme bliver lyttet til, og hvor det at blive enig ikke er et mål. Emnet denne torsdag er unges trivsel. I en artikel i Politiken har en række eksperter for nyligt hævdet at for de unge er det perfekte det nye normale - et udsagn som Michael Thagaard vil konfrontere sine egne elever med. Mon de genkender det billede?

Fra det store lærred midt i den mørklagte sal tæppebomber forstanderen eleverne med skarpe udsagn fra artiklen. Han forventer at svarene falder prompte, fra hjertet og uden at selvcensuren når at sætte ind. "Bunden er meget højt oppe" lyder første udsagn. BUM.

Sådan redegør gymnasieeleven Christine for den daglige jonglering af krav i ungelivet. Michael Thagaard supplerer med en version fra hvad der efterhånden føles som dinosauernes tid: "Selv toppen var langt nede da jeg var i jeres alder og var langhåret og velourklædt." De unge i rummet identificerer sig åbenlyst mere med Christine end med Michael. De kender udmærket til at ville præstere godt på alle parametre.

"Hvor mange af jer har skrevet en virkelig kedelig status-update på Facebook?" spørger Michael ud i rummet. Bag ham på kan man læse ekspertudsagnet: "De sociale medier har rykket barren for, hvornår det er en god dag. Det er det først, når der sker noget ekstraordinært. Alle andre dage er grå dage." BUM. Endnu et udsagn der angriber den aktuelle virkelighed hvor sociale medier er en væsentlig kontaktflade med andre mennesker. Men har vi virkelig bevæget os fra at gøre vores updates særligt interessante med det formål at føle glæde ved de mange likes vi får, til at vi ikke kan værdsætte en hverdag som vennerne ikke gider at synes om hvis vi skriver om den. Mon? Udsagnet bider i hvert fald ikke på de unge i denne forsamling. "Jeg kan godt lide de grå dage!" konstaterer en af drengene nøgternt her i salen 21 år efter Dan Turélls populære hyldest til hverdagen. Spørger man eleverne, er leverpostejsfarvede updates på Facebook er stadig helt ok.

"Nutidens forældre har en tendens til at lade de unge tro, at de kan blive hvad som helst. At alle døre står åbne. De kan bare vælge frit." står der nu på lærredet. BUM. Inden eleverne kan nå at få et ord indført tordner det fra forstanderen: "I KAN IKKE BLIVE LIGE HVAD I VIL! I KAN LIGE SÅ GODT FÅ DET AT VIDE NU." BUM BUM. Sådan punkterer Michael det som Disney har fortalt os i årtier og som nutidens forældre i følge eksperterne nu bekræfter over for deres børn. If you can dream it, then you can do it. Enhver er sin egen lykkes smed. Det er en stor, fed løgn, siger forstanderen. De ved det godt, de unge. De er ikke engang uenige, men alligevel lyder protester. For godt nok er man nødt til at acceptere at det ikke er alt i livet man selv er herre over, men man skal allligevel kæmpe uanset hvor mange lukkede døre man møder. Sådan er livet også. En tegning. To mennesker. En sorthåret dreng med en frisure som Justin Bieber senere kopierede, og en pige med fregner og korngult hår i en hestehale. En lille tekst "Lykken er..." og så en enkelt sætning med et bud på lykken. I mange år har disse tegninger været et fast indslag i et dansk ugeblad og i en periode fandtes de også som postkort og klistermærker. Lidt naive øjebliksbilleder af lykke, men ikke ukorrekte. Hver tegning rammer en lille bid af genkendelse, en erindring om et lykkeligt øjeblik der har været. I Politiken kan man læse: "... lykke er et fatamorgana. Trivsel og tilfredshed ville være meget bedre mål for de unge," står der på lærredet foran forsamlingen. BUM. Et fatamorgana? Altså noget der ikke findes?

Googler man: "Hvad er lykke?", fyldes skærmen med bud fra naturvidenskaben, terapeuter, livsstilseksperter, Jesus, ja selv Wikipedia har et bud, ligesom der findes et institut for lykkeforskning i Danmark som er en tænketank med fokus på netop lykken. Spørger man eleverne på Faaborgegnens efterskole er buddene lige så mangfoldige som i Google-søgningen - og lige så kvalificerede: "Lykken er noget der har været." lyder det. "Lykken er en fugl. En påfugl der står længere fremme og lokker med sine farvestrålende fjer, men du kan ikke fange den." Eleverne snakker om hvornår den enkelte sidst følte sig lykkelig, og om det fænomen at lykken ofte først kan ses i bakspejlet, ikke i nuet.

Egentlig er det hele snakken i dagens Horisont både menneskelig og evigt aktuel. Den kredser om den måde vi opfatter verden og os selv på. Vores konstante indre snak med os selv foregår i frontallappen. Den holder os i live ved at lade os lære af fejl og spotte farerne omkring os, og den sikrer initiativ og fremdrift så vi kan præstere. Men samme sted skaber vi vores bekymringer for fremtiden, vores usikkerhed og angst for ikke at slå til. Her foregår en evig selv justits som eksperterne i Politikens artikel nu antyder har kammet over på en måde så vi ikke længere føler os gode nok. "Hvert fjerde barn og ung føler sig stresset mindst en gang om ugen. De sover dårligere. Hver fjerde har svært ved at falde i søvn. De føler sig mere angste og deprimerede. Mere end hvert 10. barn har såkaldt emotionelle vanskeligheder." Sådan står der i artiklen. Tallene kan Faaborgegnens Efterskole ikke ændre på, men skolen giver de unge et pusterum. Et sted hvor de unge føler sig trygge nok til at slække på nogle af kravene til sig selv.

Efter dagens Horisont er en lille gruppe samlet for at snakke videre om den intense halve time de lige har været igennem. I gruppen er enighed om at eleverne sagtens kan genkende de krav til sig selv som de unge i artiklen nævner, men også om at det er anderledes på efterskolen end i den verden de kom fra for ganske få måneder siden: "Man kan spørge sig selv: "Ville jeg have svaret anderledes for to måneder siden før efterskolen?" Faktisk er det nok sådan at jeg slet ikke ville have sagt noget for to måneder siden" siger en elev. En anden supplerer: "Ens horisont bliver udvidet helt vildt på efterskolen. Jeg tror vi bliver bedre trænet til at sige hvad vi synes, også selvom resten måske ikke synes det. Man vokser enormt meget. Og man slapper mere af sammen med andre." Fra en tredje elev lyder det: "Når man siger noget her, bliver man lyttet til. I min gamle klasse var der altid nogle der talte højlydt imens eller sad med telefonen uden at det var særligt diskret, sådan ok, du er ikke særligt interesseret i det jeg siger."

Eleverne vender tilbage til det med lykken. Det er ikke tilfældigt at det er det emne fra dagens debat som er blevet siddende, for de har opdaget at lykken også kan være lige foran næsen på dem: "Hernede finder man ud af at der ikke skal ret meget til før man bliver lykkelig, før man får et smil på læben. Det tænkte jeg aldrig over i folkeskolen," siger en elev, mens en anden straks følger op: "Da vi sad snakkede om øjeblikke hvor man sidst var lykkelig, der tænkte jeg at jeg sidst var lykkelig her i morges da jeg lige var stået op på efterskolen sammen med alle de andre!" Lykken som noget vi jagter gennem livet, er manges virkelighed. Men det er i nuet vi fornemmer lykkeglimtene, og dem er der mange af for efterskolens elever.

Mod nye horisonter siger man når nogen begiver sig mod noget nyt og ukendt, præcis som de unge gjorde da de efter sommerferien pakkede til det nye skoleår. Geografisk er de måske ikke langt hjemmefra, men deres ophold er en lang rejse mod nye horisonter, og en ny kurs der lægges for resten af deres liv. I ti måneder er efterskoleholdet samlet i en virkelighed hvor der næsten ikke findes grå dage; hvor hver dag virkelig er ekstraordinær.

DET PERFEKTE ER DET NYE NORMALE

Af Niels Ulrik Sørensen & Jens Christian Nielsen

Glem alt om offermentalitet. Nutidens unge bebrejder sig selv, når de ikke kan håndtere ungdomslivets udfordringer. Selv når de har alle odds imod sig, skyder de sjældent skylden på forældrene eller samfundet, når de får nederlag og knubs. "Det er mig selv, den er gal med, og nu må jeg også tage mig sammen", lyder det i stedet fra nutidens unge.

Man kan næppe have noget imod, at de unge forsøger at tage ansvar for sig selv og deres liv, men for unge, der mistrives, kan ansvarsfølelsen nemt tage overhånd og blive til en destruktiv kraft. Disse unge bebrejder ofte sig selv, at de ikke er i stand til at håndtere ansvaret, de føler sig utilstrækkelige og skamfulde, og konsekvensen er, at deres mistrivsel vokser, mens deres evne til at tage ansvar for sig selv og deres liv paradoksalt nok forringes.

Det fremgår af undersøgelsen Når det er svært at være ung i DK – unges beretninger om mistrivsel og ungdomsliv, som Center fra Ungdomsforskning ved Aarhus Universitet netop har publiceret. Undersøgelsen, der er lavet i et samarbejde med Egmont Fonden, giver et sjældent indblik i nogle af de skygger, som nutidens dyrkelse af individet og vinderen kaster over unge, hvis liv præges af mistrivsel. Undersøgelsen bygger på dybdegående interviews med 33 unge mellem 15 og 24 år, der befinder sig i en gråzone, hvor de på den ene side har problemer, hvis omfang og intensitet bør give anledning til bekymring, men på den anden side har deres problemer ikke en sådan karakter, at hele deres liv domineres af mistrivsel. De 33 unge, der blev udvalgt fra en stor spørgeskemaundersøgelse om unges trivsel og mistrivsel, som Center for Ungdomsforskning offentliggjorde tidligere i år, fortæller i interviewene om deres erfaringer med mobning, ensomhed, selvskade, at sulte sig selv, kaste op og en række andre mistrivselsrelaterede fænomener.

De unge har dog ikke en diagnosticeret psykisk lidelse, de er alle under uddannelse eller i arbejde, og der er langt fra tale om socialt marginaliserede unge. Det er m.a.o. unge, som de fleste forældre, skolelærere, pædagoger, gymnasielærere, studievejledere og andre voksne, der dagligt omgås unge, vil kunne nikke genkendende til.

I undersøgelsen møder vi bl.a. 15-årige Ester, der fortæller om sin ensomhed. Ester begrunder sin ensomhed med, at hun er "meget indadvendt". Selvom hendes interview afslører, at hun i årevis har været udsat for systematisk mobning og eksklusion af sine klassekammerater, placerer hun ikke problemet hos klassekammeraterne, læreren eller skolen.

Det er derimod hende selv, den er gal med. Ester mener derfor også, at vejen ud af ensomheden er at lave om på sig selv. Hun har således truffet en beslutning om at arbejde målrettet på at "blive mere udadvendt". Vi møder også 17-årige Sanne, der jævnligt kaster op efter måltiderne. Sanne har fortalt sin mor om sine opkastninger, men lægger samtidig vægt på, at det er hendes helt eget ansvar at få bugt med problemet. Hun har derfor indskærpet overfor sin mor, at hun "ikke skal gøre noget ved det. Jeg skal nok selv få det ordnet". Interviewene peger på, at Ester, Sanne og de øvrige unge i undersøgelsen i vid udstrækning anskuer sig selv gennem en individualistisk prisme. Når de fortæller om sig selv, maler de således et billede af sig selv som frie individer, der dybest set har muligheden for at skabe sig den tilværelse, som de allerhelst vil have. Det handler blot om at træffe de rigtige valg i den uendelige strøm af muligheder, som ungdomslivet i det senmoderne samfund ser ud til at byde på. For nogle unge kan denne forestilling givetvis være forbundet med en svimlende følelse af at have stor frihed og kontrol over livet.

Men for unge, der befinder sig i en gråzone, fremstår det snarere som et ubærligt ansvar. Når vi spørger dem om, hvad der aktuelt er den største udfordring for dem, svarer de typisk, at de har svært ved at overskue alle de valg, de skal træffe, for at kunne skabe sig selv og deres liv. Især uddannelsesvalget opleves som et enormt pres for de unge, og interviewene er fulde af beretninger om langvarige kriser, som mange af dem oplever i forbindelse med uddannelsesvalget. Når vi så spørger dem, hvad der har påvirket deres uddannelsesvalg, refererer de sjældent til faktorer udenfor sig selv. Kun enkelte af dem giver udtryk for, at de har ladet sig inspirere af forældrene – i stedet henviser de unge til egenskaber og interesser, som de selv er bærere af. De unge oplever altså ikke bare et ansvar for at udforme sig selv og deres liv, men betragter også sig selv som det primære referencepunkt for denne udformning. Man kan sige, at de unge ser det som deres opgave at bygge sig selv og deres liv op, samtidig med at de oplever, at de selv skal udgøre det fundament, som byggeriet skal hvile på. De skal m.a.o. have fundet ud af, hvem de er, inden de kan gå i gang med at skabe sig selv.

Det har de færreste unge. De unge i undersøgelsen kobler da også deres mistrivsel med en følelse af at være utilstrækkelige eller forkerte. Det ses bl.a. hos de unge, der har erfaringer med selvskadende adfærd – som 25-årige Brian, der i flere år bankede sine hænder til blods, fordi han "ikke var god nok" eller havde "fejlet". Følelsen af utilstrækkelighed og forkerthed afføder ikke nødvendigvis selvskadende adfærd, hvor man straffer sig selv, men kan også føre til en lang række andre handlinger, der går ud på at sanktionere og regulere sig selv. Flere af de unge fortæller eksempelvis, at de iscenesætter sig selv i et stærkt forskønnet lys, når de er sammen med andre unge – de forventer nemlig ikke, at de vil kunne sætte sig ind i, hvad det vil sige at føle sig utilstrækkelig eller forkert.

"

Forestillingen om, at andre unge lever et ungdomsliv, som er noget nær perfekt, går igen i de interviewede unges beretninger. Det perfekte ungdomsliv fremstilles som det gængse, som normen, og selvom de unge ikke oplever, at de selv kan leve op til denne norm, sætter de sjældent spørgsmålstegn ved den.

Bruger man interviewene med de 33 unge som et pejlemærke for nogle bredere tendenser, ser janteloven ud til at være stærkt på tilbagetog blandt nutidens unge. Selvom de interviewede unge ikke nødvendigvis

ungdomskulturen som en hårdt konkurrencekultur, hvor man stedse må være på dupperne for at kunne gøre sig gældende. Interviewene indicerer, at de unge oplever sig selv som deltagere i et individuelt udskillelsesløb, hvor man pinedød skal først over målstregen for at undgå at blive en taber, for i konkurrencen er der kun tabere og vindere. Man kan se enkelte tegn på, at de interviewede unge forsøger at tegne konturerne af et alternativt billede af ungdommen, der kan udfordre den individualistiske, konkurrenceprægede ungdomskultur, de både vokser op i og er en del af og ser ud til at være fanget i. Flere af de unge udtrykker således om, at de ville ønske, at de indgik i nogle venskaber, hvor de blev accepteret, som de er, og hvor de kunne afklæde sig den forskønnende selviscenesættelse, de ifører sig, når de deltager i det sociale liv med andre unge. Enkelte af de unge fortæller, at de rent faktisk indgår i sådanne venskaber, og de ser ud til at have karakter af en slags frizoner, hvor man kan puste ud og være sig selv. Disse venskaber beskrives som solidariske og forpligtende sociale relationer, hvor man er særligt opmærksom og støttende overfor hinanden i de perioder, hvor en af parterne har ondt i livet.

Andre unge beretter om voksne, der har gjort en forskel på et kritisk tidspunkt i deres liv. Flere af disse beretninger handler om en lærer, en vejleder og en anden voksen på deres uddannelse, som har observeret adfærdsændringer hos dem og tager kontakt for at forhøre sig om deres trivsel. Andre gange handler det om en faster, en farmor eller et andet familiemedlem, der tager affære. Disse voksne har af egen kraft engageret sig i de unge, der sjældent selv tager kontakt, fordi de betragter det som deres eget ansvar at håndtere ungdomslivets udfordringer. Til gengæld glemmer de unge aldrig den voksne, der trådte til på det rigtige tidspunkt og løftede noget af ansvaret fra deres skuldre.

Det er sjældent, at de unge beskriver deres forældre som sådanne voksne. De fleste af de unge beretter, at deres forhold til forældrene er præget af ligeværdighed og intimitet – og det sætter de tydeligvis pris på. Samtidig synes det intime og ligeværdige forhold at have givet dem et så stort indblik i forældrenes svagheder, begrænsninger, følelser osv., at mange af de unge vægrer sig ved at bruge dem som støtter og ressourcer, når de har brug for det. Flere af de unge giver således udtryk for, at de undlader at delagtiggøre forældrene i deres mistrivsel, fordi de er bange for, at forældrene ikke kan overskue det,

Mens de unges relation til andre unge

relationen til

at de

fundsmæssige at styrke de solidariske og forpligtende fælles relationer omkring de unge, for de har brug for noget

dette ansvar med.

Forfatterne er forskere ved Center for Ungdomsforskning, Institut for Uddannelse ogPædagogik (DPU), Aarhus Universitet

VOV A FØLE OG LÆR AF DINE FEJL

Leonardo da Vinci var arkitekt, botaniker, byplanlægger, kostumedesigner, scenograf, kok, humorist, ingeniør, rytter, opfinder, geograf, geolog, matematiker, militærekspert, musiker, maler, filosof, fysiker og fortæller - foruden inspiration for mennesker fra hele verden, og således også for en efterskole i det sydfynske anno 2014.

For mange år siden opstillede Leonardi da Vinci 7 principper, der kan ses som opfordringer til måder at være i verden på, hvordan verden hænger sammen, og hvordan man kan leve i den verden.
De syv Leonardo da Vinci principper er:

CURIOSITÀ (VÆR NYSGERRIG)
En umættelig nysgerrig tilgang til livet og en ubøjelig søgen efter vedvarende læring.

DIMOSTRAZIONE (VOV A FEJLE OG LÆR AF DINE FEJL)
Forpligtelse til at afprøve viden gennem erfaring, vedholdenhed og vilje til at lære af fejl.

SENSAZIONE (SKÆRP DINE SANSER)
Den stadig skærpelse af sanserne, især synet, som middel til at berige erfaringen.

SFUMATO (ØV DIG I AT UDHOLDE USIKKERHED, PARADOKSER OG AMBIVALENS)
Viljen til at spænde over flertydighed, paradokser og usikkerhed.

ARTE/SCIENZA (SØG KUNSTEN I VIDENSKABEN OG VIDENSKABEN I KUNSTEN)
Udvikling af ligevægt mellem videnskab og kunst, logik og fantasi. At tænke med "hele hjernen".

CORPORALITÀ (DYRK OG BRUG DIN KROP)
Udvikling af ydre, motorik, god form og holdning.

CONNESSIONE (FORSTÅ AT ALTING HÆNGER SAMMEN)
Erkendelse og forståelse af at alle ting og fænomener hænger sammen.

Derfor må al undervisning på Faaborgegnens Efterskole tage udgangspunkt i at fastholde nysgerrigheden, fordi nysgerrighed er lysten til at undersøge ting, skaffe sig oplysninger om dem og generelt have behov for at udforske omgivelserne.

Vi tror på, at undervisningen og dannelsen på en efterskole også handler om at lære eleverne om at vende små og store fejl til værdifulde erfaringer og inspiration.

Leonardo da Vinci gjorde det, som forskerne i dag siger, vi skal gøre for at udvikle os både menneskeligt og hjernemæssigt. I en verden, hvor det perfekte kan fremstå som det normale, er det endnu mere vigtigt at fastholde at lære eleverne at være nysgerrige, at vove at fejle og lære af fejlene, dyrke og bruge kroppen, dyrke og bruge sanserne, at søge kunsten i videnskaben og videnskaben i kunsten, at øve sig i at udholde usikkerhed, paradokser og ambivalens for endelig at forstå at alting hænger sammen.

SFUMATO..... læs selv videre i voxpoppen fra eleverne på 10.plus.

VOX POP 10+

Betegnelsen voxpop stammer fra det latinske vox populi, det betyder folkets stemme. Det er præcist det, vi forsøger at gøre i voxpoppen: At give 10.plus elever på årgang 14-15 taletid ved at interviewe dem om deres mening om 10.plus.

EMILIE MELVANG

Jeg valgte 10.plus fordi jeg gerne ville blive bedre til at arbejde projektorienteret. Egentlig var jeg klar til at tage på gymnasiet, men jeg ville rigtig gerne prøve at gå på efterskole.

En typisk skoledag på 10.plus betyder kreativitet og selvstændigt arbejde, samt læring på en ny og spændende måde.

Min bedste 10.plus-oplevelse var da jeg stod med det færdige produkt og fremlagde vores arkitektprojekt. Sammen med min gruppe havde jeg lagt rig-tig meget energi i det, og jeg var stolt af hvad vi var nået frem til.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at arbejde projektorienteret og fremlægge på en måde, som fanger folk.

Det bedste ved 10.plus er at du kan få lov til at fordybe sig i netop det som in-teresserer dig.

NANNA WEKAYSEN

Jeg valgte 10.plus for at opleve en interessant og anderledes undervisning. Jeg var meget skoletræt i folkeskolen.

En typisk skoledag på 10.plus betyder at vi arbejder selvstændigt, men der er lærere til stede som kan vejlede.

Min bedste 10.plus-oplevelse var hver gang jeg har arbejdet hårdt på et pro-jekt, og det så bliver tid til at fremvise processen i et produkt som jeg er virke-lig stolt af.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at arbejde mere selvstændigt og gå mere i detaljer i mine projekter - for det er der tid til.

Det bedste ved 10.plus er at arbejde sammen med andre i en gruppe om et projekt som vi alle er engagerede i.

SOFIE AGNETE TOFTSTRUP KRISTIANSEN

Jeg valgte 10.plus for min lærer fik mig overbevist om at arbejdsmetoderne og den anderledes undervisning lige var noget for mig. Jeg havde egentlig valgt en almindelig 10. klasse fordi jeg var bange for at glemme mine færdigheder i 10.plus, men jeg var så meget i tvivl at jeg aldrig nåede at starte i klassen og i stedet spurgte læreren til råds.

En typisk skoledag på 10.plus betyder at du skal være klar på nye projekter og arbejdsmetoder. Vores skoledag starter og slutter som alle andres, men vi har sjældent et skema. De forskellige fag bliver inddraget, og så har vi for det meste to lærere på ad gangen. Vi bliver udfordret på mange måder. It er en del af undervisningen, og vi bruger som regel ingen bøger. Vi arbejder både selvstændigt og i grupper. Vi får ikke mange lektier, men det forventes at vi gør en god indsats.

Min bedste 10.plus-oplevelse var efter et langt projektforløb med plusser og minusser at aflevere og fremlægge og få en god respons fra både lærere og elever. Jeg ser frem til flere gode momenter.

På 10.plus er jeg indtil videre - blevet bedre til at fremlægge foran menne-sker jeg ikke kender. Jeg kan også mærke en forbedring i forhold til at række hånden op, som nogle gange har været en hindring. Ved hvert nyt projekt har jeg lært meget. Hver gang vi samarbejder, mærker jeg virkelig den forskellig-hed vi alle kommer med. Det er en styrke - men kan være en udfordring. Det benytter vi i høj grad i vores arbejde.

Det bedste ved 10.plus er
- at mærke seriøsiteten blandt eleverne
- at vi kan forvente noget af hinanden, samtidig med vi har det sjovt
- at lærerne brænder for det de hver især laver, og virkelig vejleder når det gælder
- at man bliver klar til gymnasiet
- at de forskellige fag indgår i projektorienterede timer
- at der ikke er karakterer og eksamener, men udtalelser fra lærere
- at der også er plads til normal billedanalyse og andengradsfunktioner hvis vi kører træt i projekter
- at nogle dage går det hele op i en højere enhed, og man kan mærke at man har valgt helt rigtigt i forhold til 10.plus

RASMUS BROHAVE

Jeg valgte 10.plus fordi jeg ville prøve en anden måde at gå i skole på, og jeg ville gerne udfordres i større projekter.

En typisk skoledag på 10.plus betyder udfordringer og en undervisning man ikke havde forventet - på en positiv måde.

Min bedste 10.plus-oplevelse er at opleve den gejst der er omkring hinandens projekter - og det resultat man ender med at få ud af projekterne.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at arbejde mere koncentreret og målrettet.

Det bedste ved 10.plus er at jeg bliver bedre og bedre til at arbejde i grupper, og jeg styrker min evne til at fremlægge.

IDA MATILDE GAARDE

Jeg valgte 10.plus for jeg var lidt skoletræt og virkelig manglede en ny måde at lære på. Det giver bare noget helt andet at arbejde med projekter og få mulighed for at gå i dybden med et emne, frem for at sidde stille på en stol og kigge på en lærer.

En typisk skoledag på 10.plus betyder at vi hver finder vores gruppe når vi møder ind, og så arbejder vi videre på det vi var i gang med. Lærerne er der, så vi kan snakke med dem undervejs, og de kan følge med i hvor langt vi er nået.

Min bedste 10.plus-oplevelse kan jeg ikke pege på. Det er altid en god ople-velse fordi jeg får snakket og samarbej-det med så mange forskellige.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at fremlægge!! Allerede nu kan jeg mærke at det ikke er lige så svært som det var i folkeskolen. Man åbner sig meget mere op.

Det bedste ved 10.plus er at have tid til at gå i dybden med ét emne. Det læ-rer man meget af.

FREJA NÉNÉ RASMUSSEN

Jeg valgte 10.plus fordi jeg synes det lød spændende og udfordrende.

En typisk skoledag på 10.plus betyder at jeg kan finde på nye ideer og mulig-heder at løse vores opgaver på.

Min bedste 10.plus-oplevelse var da vi skulle være arkitekter. Det var utroligt spændende, og jeg kunne udfolde mig kreativt.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at samarbejde og arbejde målrettet.

Det bedste ved 10.plus er at man har frihed til at gøre det på sin egen side.

LEA LEISE JACOBSEN

Jeg valgte 10.plus for jeg gerne ville udvikle mig mere inden gymnasiet og blive bedre til at fremlægge projekter. En typisk skoledag på 10.plus betyder at lave projekt med din gruppe om det emne I aktuelt har valgt.

Min bedste 10.plus-oplevelse er at jeg kan se jeg har udviklet og modnet mig - især omkring det med at fremlægge.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at fremlægge uden at være så nervøs. Jeg tager det mere stille og roligt og lader være med at tale så hurtigt. Jeg er og-så blevet bedre til at snakke i telefon med fremmede mennesker. Det gør vi meget når vi skal finde informationer i forbindelse med et projekt.

Det bedste ved 10.plus er at man er lidt fri, og at man også arbejder uden for skolen. For eksempel i vores arki-tektprojekt var vi flere gange ude og måle op og snakke med forskellige mennesker.

KIRA TAGGAARD

Jeg valgte 10.plus for jeg ikke følte at jeg havde brug for at forbedre mig så meget fagligt. Derimod ønskede jeg at få nogle andre kompetencer - som at blive bedre til at håndtere store projekter og at fremlægge. Jeg tror det bliver en stor hjælp videre i uddannelsessystemet.

En typisk skoledag på 10.plus betyder at vi starter sammen i 10.plus-lokalet hvor vi bliver hjulpet i gang hvis vi er gået lidt i stå. Så arbejder vi typisk indi-vidu-elt med projekter, imens lærerne går rundt og hjælper os. Efter frokost samles vi, og der bliver sørget for at alle kommer godt i gang. Vi arbejder igen selvstændigt og slutter af med det sidste kvarter at snakke fælles om hvor langt vi er nået.

Min bedste 10.plus-oplevelse var da min makker og jeg gav hinanden et kæmpe kram efter vi havde fremlagt vores arkitekt-10.plus-projekt. Det var en kæmpe lettelse at det hele var gået godt. Vi havde været helt vildt pressede om morgenen og løbet rundt for at ordne de sidste småting inden vi skulle frem-lægge. Det var vildt rart at det pres blev fjernet fra vores skuldre, og at vi kunne være tilfredse med vores præstation.

På 10.plus er jeg blevet bedre til at stille mig op foran mange mennesker og fortælle. Jeg er også ble-vet meget bedre til at holde gejsten oppe og mig selv i gang gennem lange projekter. Det havde jeg lidt svært ved i folkeskolen. Jeg mistede let koncentrationen hvis vi arbejdede med det samme i længere peri-oder. Det er slet ikke et ligeså stort problem nu.

Det bedste ved 10.plus er at det ikke er som fol-keskolen! Man får lov til at bruge både sin faglige viden og sine kreative evner. Det er også fedt at man får lov til selv at bestemme det meste og kan forme projek-terne meget frit.

VÆRDENER VIDUNDERLIG

FAÆborger i en foranderlig verden

TV2 synger i sangen “Vi skaber en verden perfekt”:
Ingen ved
hvem vi er
vi ved kun
hvad der skal vides
Vor viden
er materialet
vi skaber
en verden perfekt

I en verden, hvor alting hænger sammen og informationer, mennesker og produkter cirkulerer hurtigere og hurtigere, bliver det stadig vigtigere at forholde sig kritisk til de mange informationer og den viden, som vi modtager. At være aktiv medborger - FAAE Borger - handler om følelsen af at høre til i et større fællesskab, at vise social ansvarlighed og om at have rettigheder og pligter indenfor fællesskabet. Og sidst men ikke mindst handler medborgerskab om at deltage i udviklingen af fællesskabet.

FAAE Etik handler om, at hvad du sender ud i verden får du tilbage igen - what comes around goes around eller sagt på fynsk; når du gør noget har det en mening, og den mening kommer tilbage til dig selv.

På Faaborgegnens Efterskole kalder vi det indbydelse til indflydelse. Det er vigtigt, at vi giver eleverne lyst til at deltage i beslutningsprocesser, og for at gøre det er det vigtigt, at eleverne forstår at engagement og deltagelse er en forudsætning for indflydelse.

Derfor har vi i flere år bl.a. deltaget i Danmarks Indsamlingen, og det har været godt at deltage aktivt i et projekt, der har en mening - så vi ikke kun ved, hvad der skal vides, men også reagerer som aktive og ansvarsfulde medborgere i en “verden perfekt”.

Marie Vagn-Hansen - årgang 13-14 - drog til Myanmar med DR og Danmarks Indsamlingen for at se, hvorledes de indsamlede penge blev anvendt; what comes around goes around. Læs selv videre i Maries dagbog fra Myanmar.

FAAE Borger og FAAE Etik er vores forsøg på at videregive viden og erfaringer, så vi ved, hvem vi er, og hvad vi KAN gøre.

Vi skaber ikke “verden perfekt”, men vi forsøger hel
stille spørgsmål til det bestående, for måske
til et lidt bedre sted at være end den

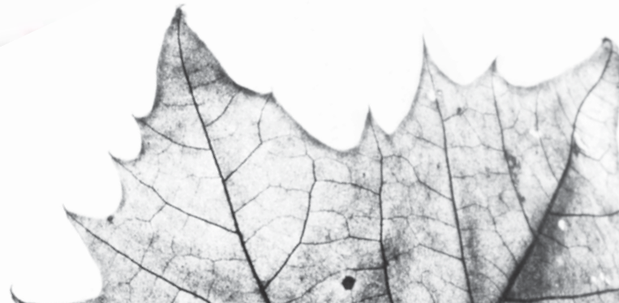

DANMARKS INDSAMLING

I 2014 sendte Danmarks Indsamling 87 millioner kroner til mødre i den tredje verden. Penge, som Danmarks efterskoler havde været med til at samle ind. To tidligere efterskoleelever blev inviteret med til Myanmar for at vise, hvad de indsamlede penge egentlig går til. Marie Vagn-Hansen, elev på FAA 13/14 var en af de udvalgte:

Hvad tænkte du, da du k at vide, at du skulle til Myanmar?
Jeg blev vildt overrasket og følte mig utroligt heldig over at få lov at opleve, hvilken forskel vores arbejde har gjort.

Hvordan var det at deltage i Danmarks Indsamling?
Det var vildt spændende. Jeg følte - og vidste - at det gjorde en forskel, og det var klart med til at motivere mig til at engagere mig så meget i projektet.

Hvorfor skal efterskolerne blive ved med at deltage i Danmarks Indsamling?
Fordi det nytter! Det gør virkelig en forskel. Det har jeg været så heldig at se med egne øjne. At gå på efterskole handler om at hjælpe og være der for hinanden, og derfor er det helt naturligt, at efterskolerne tager del i indsamlingen.

VI KAN GØRE EN FORSKEL I VERDEN

Af Marie Vagn-Hansen, elev på FAAE 13/14

At være ung er at have livet foran sig. Et liv fuld af håb, drømme og forventninger. Fuld af frihed til at træffe både gode og mindre gode valg. Vi er fantastisk priviligerede i Danmark. Vi har frihed til at have venner og interesser uden for hjemmet. Frihed til at vælge og tage en uddannelse. Unge i Myanmar har ikke meget at håbe på, drømme om eller forvente. Deres muligheder er stærkt begrænsede. Piger på min alder lever nærmest indespærrede. De tager sig af de huslige pligter og kan kun sjældent forlade hjemmet - og kun for et par timer ad gangen.

Ofte, når tingene ikke bare glider, så bliver fællesskabet styrket. Sådan var det på FAAE, og i Myanmar opleves det i en endnu mere ekstrem grad. Især børnene passer på hinanden. Midt i kaos spirer kærligheden - de holder virkelig sammen. Græder et barn, er der straks et større barn, der tager det op og trøster. Børnene er som een stor familie - fuldstændigt som vi følte os på FAAE. Fællesskab og omsorg for hinanden betragtede vi som vigtige værdier på efterskolen - i Myanmar får de begreber en helt ny betydning.

Det har gjort stort indtryk på mig at møde nogle af de mennesker, i hvis liv vi har gjort en forskel. Rejsen har åbnet mine øjne for, hvordan nogle menneskers virkelighed ser ud - og for hvor mange muligheder vi har i Danmark. Den har motiveret mig til at ville involvere mig i nødhjælp og givet mig lyst til at bruge de muligheder på at hjælpe steder som Myanmar. Alle kan gøre en forskel! Selv de mindste beløb gør en kæmpe forskel på den anden side af jorden. Blot det at være med til at sprede budskabet hjælper. Vi kan redde familier i lande, der ikke er ligeså heldige som os. Vi kan være med til at give mennesker i verdens brændpunkter nogle af de samme muligheder, som vi har. Hvis vi hjælpes ad, kan vi gøre verden til et bedre sted!

DAGBOG FRA MYANMAR
- UDDRAG FRA MARIES DAGBOG

MYANMAR DAY 1
Vejle Station. Spændt stiger jeg på toget mod Københavns Lufthavn, overvældet over, at det allerede er nu. Det er kun 4-5 uger siden, jeg hørte om turen. Endnu har jeg ikke mødt en eneste af dem, jeg skal rejse med.

Yangong. Asien. Den tætte befolkning, de forundrede blikke og det sindssyge trafikkaos. Jeg går på opdagelse i gaderne nær hotellet. Ingen taler engelsk, men alle virker imødekommende og venlige. Hjemmefra har vi lært at sige 'hej' på deres sprog, og dét og et smil rækker langt.

Briefing på Dansk Flygtningehjælps hovedkontor. Vi bliver udstyret med lokale telefoner; de udenlandske fungerer ikke her. I morgen skal vi videre til hovedstaden, Sittwe. Vi er seks, der følges ad. Alle er søde og sjove - og meget forskellige, men det er bare spændende. Jeg ser frem til at bruge en uge sammen med dem.

MYANMAR DAY 2
Tidligt oppe, kurs mod Sittwe. Der er forkert dato på billetterne. Vi har bemærket, at lufthavnen ikke virker så striks som andre. Nu er det en fordel, for det gør det nemmere at finde en løsning. Lufthavnen i Sittwe er den mindste jeg har set i mit liv. Faktisk bare et hus - ingen metaldetektorer, ikke engang et bagagebånd. Du finder din kuffert på den vogn, som den er læsset over på fra flyet. Normalt sætter jeg stor pris på sikkerheden i lufthavne, men her virker det ikke til at betyde noget. Det er sjovt at prøve. Frokost på lokal restaurant. Den spicy mad kræver tilvænning. Bedst som vi sidder og synes, det er stærkt, fortæller de, at det er lavet ekstra mildt for vores skyld.

Endnu en briefing på flygtningehjælpens kontor i Sittwe. Det er super inspirerende. Jeg får lyst til at engagere mig i nødhjælp, når jeg hører om, hvilken forskel vi har gjort og i fremtiden kan gøre. Om aftenen prøver vi Sittwes specialitet, seafood. Det er simpelthen så lækkert! Vi passerer et stort sted med live musik. Publikummet består udelukkende af mænd, og på scenen står en tæt på talentløs sangerinde og hendes endnu mere talentløse dansere. Alligevel er det super ærgerligt at opdage, at vi er kommet midt i sidste nummer.

Ingen internet- eller mobilforbindelse. I Yangon kunne vi i det mindste sende iMessages og bruge Facebook. Vi kan ringe internt i gruppen, men det er også alt. Det er simpelthen det mærkeligste. Mobilerne kan ikke ringe ud af landet. Jeg er

bange for at blive skør af ensomhed og glæder mig over, at vi ikke har meget alenetid på hotellet. Jeg er allerede begyndt at småsnakke med mig selv. Jeg tror, det er fordi jeg ved, at jeg ikke kan komme i kontakt med nogen, at jeg har så meget lyst til det. Det er netop blevet midnat, og alt lys er slukket. Jeg ved ikke, om det er et strømsvigt, eller om de helt bevidst fratager os lyset efter midnat. Ha, ha. Jeg må hellere gå i seng.

MYANMARDAY3

Endelig er tiden kommet til at besøge et af de projekter, som Danmarks Indsamling 2014 har givet penge til. Med en vis spænding i maven kører vi mod den første landsby. Vi skal krydse en flod i en ustabil Myanmar-udgave af en kano. Alle sidder med hjertet i halsen - ingen har lyst til at falde i dét vand, slet ikke Christopher, vores kameramand, der har alt sit udstyr med.

Vi bliver mødt af bunker af skrald og yderst primitive forhold, men også af begejstring og smil fra landsbyens vildt glade indbyggere. Vi har to tolke med, på den måde kan vi snakke med dem. Landsbyboerne kan søge donationer fra Danmarks Indsamling til at starte en forretning. For at søge skal de skrive en plan over, hvordan de tænker at bruge pengene.

En kvinde har modtaget 150 dollars og brugt dem til at starte en forretning med noget, de kalder 'Fish Paste', en slags fiskeboullion. En anden kvinde har købt geder for pengene. Alle, der har modtaget donationer, giver udtryk for, at det har gjort en kæmpe forskel for dem og deres familie. Flere fortæller, at de før havde svært ved blot at få mad på bordet, men nu er deres økonomiske fremtid sikret. Det er fantastisk at høre. Jeg er vildt imponeret over, hvor meget de kan få ud af sådan en lille sum penge. Det føles rigtig fedt at vide, at jeg har været med til at gøre det muligt. Jeg får lyst til at hjælpe mere!

Om eftermiddagen besøger vi et marked i Sittwe. Sittwe er langt fra en turistby, og det meste kategoriserer vi som noget værre kina-lort. Vi har ikke lyst til at købe noget af det, men det er sjovt at opleve det liv og det kaos, som er på markedet. Så længe man har tid til at gå stille og roligt rundt og observere, gør det ikke noget, at det er kaotisk. Første dag i felten runder vi af med en solnedgangstur til vandet. Jeg er spændt på, hvad jeg kommer til at opleve i morgen, når vi skal besøge en lejr for internt fordrevne. Godnat.

MYANMARDAY4

Dansk Flygtningehjælp har givet penge til renovering af skolen i den lille landsby, vi er sejlet ud til. Skolen bliver indviet i dag. Vi bliver placeret på stole vendt mod landsbyens indbyggere. Det er mærkeligt at deltage i en ceremoni, når man ikke forstår, hvad der bliver sagt. Vi skiftevis kigger på hinanden og smiler til de mange mennesker. Egentlig føler vi ikke, vi fortjenter at være der.

Det næste sted, vi sejler til, gør turens hidtil største indtryk på mig. Forholdene i lejren for internt fordrevne er skræmmende. Flere end 6000 mennesker bor på et så afgrænset område, at det føles som en stor hønsegård. Dansk Flygtningehjælp har sørget for toiletforhold og vandfaciliteter. Det er til gengæld det eneste, de har fået lov til. Regeringen har afslået tilbuddet om at bygge huse. De huse, regeringen selv har sat op, er ikke særligt gode. De skal signalere midlertidighed. Man vil ikke have, at nogle for alvor slår sig ned her. Det er en stærk oplevelse. Christopher har taget dæk-billeder af Myanmar under hele vores tur, men her må han opgive, fordi det eneste der er mere interessant end vores lyse hår, er hans kamera, som nysgerrige børn og voksne ikke kan holde sig fra. Men til deres forsvar - det er også et lækkert kamera, ha ha.

MYANMARDAY5

Christopher filmer os til et indslag, der skal vises til indsamlingsshowet i 2015 for at fortælle, at det, vi samlede ind sidste år, har gjort en forskel. Og det har det virkelig. Vi har mødt en kvinde, der med hjælpen har startet en auberginefarm. Hendes mand døde for flere år siden, og hun har længe haft svært at brødføde sine sine seks børn. Hendes historie er vildt inspirende. Hun har så fantastisk meget gå-på-mod og engagement. Jeg er ekstremt taknemmelig for oplevelsen.

Hele ugen har jeg været fascineret af Christopher og hans arbejde. Det er sjovt at se, hvordan den slags tv-indslag bliver lavet. I dag filmer vi transportscener, interviewet med kvinden og et interview med Camilla og jeg hver især. Jeg tog kridhvid herned, og med min lyse hud er det lykkes mig at blive rigtig fin rød. Under interviewet står jeg i 30 minutter i bagende sol og kampsveder. Jeg er sikker på, det bliver et herrelækkert indslag. Bare folk kan se bort fra min nærmeste smeltende krop og lytte til den fantastiske beretning.

For første gang får vi mulighed for at snakke med en pige på nogenlunde samme alder som Camilla og jeg. Unge, specielt piger, holder sig mest indendørs. Pigen er 18 år og har en kæmpe flok søskende. Al hendes tid bruger hun på at hjælpe til derhjemme. Hun har ingen interesser. Af og til, sent om aftenen, kan hun mødes med nogle af de jævnaldrende fra lejren. Det er uhyggeligt, hvor begrænsede - på grænsen til ikke-eksisterende - hendes muligheder er. Vi går derfra lykkelige over vores egen frihed og mange muligheder.

MYANMARDAY6

Tilbage i Yangon. Hele gruppen mødes til frokost. En fra gruppen har en aftale om et interview med en læge, og jeg tager med som fotograf. Lægen tilbyder uventet at tage os med ud at se et offentligt hospital. Det bliver en oplevelse, der fuldstændig får mig til at tabe kæben. Pludselig står vi midt i, hvad der mest af alt ligner en scene fra en film. Hospitaler er ikke uvante for mig. Størstedelen af min fars familie er læger. Det her er bare noget helt, helt andet end de sterile hospitaler, jeg kender. Jeg føler mig skidt tilpas. Gangene er fulde af rigtig syge mennesker. Der er rodet og beskidt.

Vi bliver ført til et værelse, hvor der venter en 24-årig mand med diabetes. Han er ikke en af de heldige, der har råd til at opsøge en privatklinik, og sygdommen har invalideret ham. Han er uhyggeligt tynd og ser rigtig rigtig syg ud. Også før jeg kom til Myanmar har jeg set fattigdom og dårlige forhold, men aldrig har jeg stået på et hospital og fotograferet mennesker, så syge som her. Det er grænseoverskridende og ubehageligt at stikke et kamera op i hovedet på de patienter, der ligger der, men jeg vil gerne have billeder med hjem og vise i Danmark, så jeg kan gøre opmærksom på, hvordan virkeligheden ser ud. Og alle er tilsyneladende ok med, at jeg fotograferer. Det er en stærk oplevelse.

MYANMARDAY7

Sidste dag. Souvenirshopping i en sjov forretning, der laver alle sine varer af genbrugsmaterialer. På markedet finder jeg gamle kameraer til min samling. Gode film på flyet, kun en enkelt mellemlanding, og før vi ved af det, er vi tilbage i Kastrup Lufthavn. Det er underligt at sige farvel til mine fem rejsepartnere. I den uge, der er gået, har vi støttet os til hinanden. Danmark kunne vi jo ikke få fat i. Det hele er gået så hurtigt, men vi har samtidig nået helt ufattelig meget. Jeg er fyldt til randen af indtryk. Det er underligt bare at skulle tilbage til min helt normale hverdag. Flere af de andre er så heldige, at de får lov at arbejde videre med Danmarks Indsamling eller Dansk Flygtningehjælp. Jeg får lov at tage tilbage til mine matematik- og dansktimer på gymnasiet. Jeg er vildt taknemlig for at have fået muligheden for at opleve alle de ting. Tak for denne gang Myanmar. Det var en stærk oplevelse.

EN SKOLE MED ÅBNE ARME

Skolens ånd bærer tydeligt præg af at alle ansatte på FAAE er 100% engagerede i arbejdet med eleverne.

På FAAE udvikles hver enkelt elevs individualitet. Vi har oplevet det på nærmeste hold i flere omgange, for her i familien har tre ud af fire børn valgt et år på Faaborgegnens Efterskole.

Alle tre børn har været på efterskole i 10. klasse fordi de ikke følte sig parate til at gå videre i uddannelsessystemet lige efter 9. Valget faldt på FAAE af to hovedårsager: Skolen har fortrinlige faciliteter og omgivelser, og så sætter den en ære i at få den enkelte elev til at fungere og have det godt.

Efterskoleopholdet har fyldt deres rygsække med dejlige oplevelser, gode kammerater og en tryg vished om at der i Faaborg ligger en efterskole, der altid tager imod dem med åbne arme.

Helle og Ole Bendix